Obec FRIČOVCE
Fričovce 34
082 37 Široké

Interná smernica č. 1/2026

SMERNICA
o používaní nástrojov umelej inteligencie

Čl. 1
Účel a predmet smernice

(1) Táto smernica upravuje pravidlá používania systémov umelej inteligencie (ďalej len „AI“) zamestnancami obce Fričovce (ďalej len „obec“) pri plnení pracovných úloh a pri výkone samosprávnych a prenesených kompetencií obce.

(2) Smernica sa vydáva najmä na zabezpečenie súladu s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (ďalej len „akt o AI“), s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov o voľnom pohybe takýchto údajov (ďalej len GDPR), so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Cieľom smernice je umožniť zodpovedné a bezpečné využívanie AI na zvýšenie efektivity práce obecného úradu pri súčasnej ochrane osobných údajov, dôverných informácií, práv dotknutých osôb a dobrého mena obce.

Čl. 2
Vymedzenie pojmov

(1) Na účely tejto smernice sa rozumie:

a) systémom AI – strojový systém, ktorý na základe vstupov odvodzuje výstupy (obsah, predpovede, odporúčania alebo rozhodnutia) a ktorý po nasadení vykazuje rôzne úrovne autonómie (čl. 3 bod 1 aktu o AI); patria sem najmä generatívne nástroje (napr. chatboty, generátory textu, obrazu a zvuku), prekladače založené na AI, analytické a rozhodovacie nástroje s prvkami AI,

b) verejným AI nástrojom – systém AI dostupný verejnosti prostredníctvom internetu (napr. verejne dostupné chatboty a generátory obsahu), pri ktorom obec nemá zmluvne zaručenú kontrolu nad spracúvaním vložených údajov,

c) schváleným AI nástrojom – systém AI, ktorého používanie na pracovné účely schválil štatutárny orgán obce alebo ním poverená osoba a ktorý je zapísaný v evidencii AI systémov podľa čl. 9 tejto smernice,

d) vysokorizikovým systémom AI – systém AI podľa čl. 6 a prílohy III aktu o AI, najmä systém používaný pri rozhodovaní o prístupe fyzických osôb k základným verejným službám a dávkam, pri zamestnávaní a riadení zamestnancov alebo v oblasti presadzovania práva,

e) výstupom AI – akýkoľvek text, obraz, zvuk, video, analýza, návrh alebo iný obsah vytvorený alebo podstatne upravený systémom AI.

Čl. 3
Rozsah pôsobnosti

(1) Smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov obce bez ohľadu na druh pracovnoprávneho vzťahu, vrátane osôb vykonávajúcich prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

(2) Smernica sa primerane vzťahuje aj na volených funkcionárov obce pri používaní technických prostriedkov obce a na osoby, ktoré pre obec vykonávajú činnosť na základe zmluvného vzťahu, ak sa na tom obec s takou osobou dohodne.

(3) Ak obec vystupuje ako zriaďovateľ rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, odporučí jej prijatie obdobných pravidiel; táto smernica sa na organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce vzťahuje, len ak to určí ich vnútorný predpis alebo pokyn zriaďovateľa.

Čl. 4
Základné zásady používania AI

(1) Zamestnanec môže systémy AI používať výlučne ako podporný nástroj. Zodpovednosť za obsah, správnosť, zákonnosť a použitie výstupu AI nesie vždy zamestnanec, ktorý výstup použil, a obec ako nasadzujúci subjekt; zodpovednosť nemožno preniesť na systém AI.

(2) Každý výstup AI, ktorý sa má použiť pri plnení úloh obce, musí pred použitím prejsť ľudskou kontrolou – zamestnanec je povinný overiť vecnú správnosť, aktuálnosť, súlad s právnymi predpismi a vhodnosť výstupu; osobitnú pozornosť venuje tomu, že systémy AI môžu generovať nepravdivé alebo vymyslené informácie vrátane neexistujúcich právnych predpisov a rozhodnutí.

(3) Systémy AI nesmú byť použité na prijatie rozhodnutia v správnom konaní ani iného úkonu s právnymi účinkami voči fyzickej alebo právnickej osobe bez toho, aby rozhodnutie posúdila a prijala oprávnená úradná osoba.

(4) Na pracovné účely možno používať len schválené AI nástroje. Používanie iného systému AI na pracovné účely je možné len s predchádzajúcim súhlasom štatutárneho orgánu obce alebo ním poverenej osoby.

Čl. 5
Zakázané používanie AI

(1) Zakazuje sa používanie systémov AI, ktoré predstavujú zakázané praktiky podľa čl. 5 aktu o AI, najmä systémov na sociálne skórovanie fyzických osôb, systémov využívajúcich manipulatívne alebo podprahové techniky, systémov na rozpoznávanie emócií na pracovisku a systémov necielene zbierajúcich podoby tváre na tvorbu databáz rozpoznávania tváre.

(2) Zamestnancom sa ďalej zakazuje:

a) vkladať do verejných AI nástrojov osobné údaje fyzických osôb (najmä obyvateľov, žiadateľov, klientov sociálnych služieb, zamestnancov a volených funkcionárov), a to ani v čiastočne anonymizovanej podobe, ak je osoba identifikovateľná z kontextu,

b) vkladať do verejných AI nástrojov informácie chránené osobitnými predpismi (najmä daňové tajomstvo, utajované skutočnosti, bankové tajomstvo, informácie zo správnych a priestupkových konaní) a neverejné dokumenty obce vrátane návrhov zmlúv, interných analýz a podkladov na rokovanie orgánov obce pred ich zverejnením,

c) používať AI na vytváranie obsahu, ktorý je nepravdivý, zavádzajúci, diskriminačný alebo poškodzujúci dobré meno obce alebo tretích osôb, vrátane tzv. deepfake obsahu zobrazujúceho skutočné osoby bez ich súhlasu,

d) používať AI spôsobom, ktorý obchádza bezpečnostné opatrenia informačných systémov obce alebo pravidlá kybernetickej bezpečnosti,

e) vydávať výstup AI za výsledok odborného posúdenia, ak výstup neprešiel kontrolou podľa čl. 4 ods. 2 tejto smernice.

Čl. 6

Ochrana osobných údajov

(1) Spracúvanie osobných údajov prostredníctvom systémov AI je spracovateľskou operáciou podľa GDPR. Pred zavedením systému AI, ktorý má spracúvať osobné údaje, obec posúdi právny základ, účel a primeranosť spracúvania, doplní záznamy o spracovateľských činnostiach a v prípade potreby uzatvorí s poskytovateľom systému zmluvu o spracúvaní osobných údajov podľa čl. 28 GDPR.

(2) Ak spracúvanie osobných údajov systémom AI pravdepodobne povedie k vysokému riziku pre práva a slobody fyzických osôb, obec pred začatím spracúvania vykoná posúdenie vplyvu na ochranu údajov podľa čl. 35 GDPR; posúdenie sa konzultuje so zodpovednou osobou (DPO).

(3) Dotknuté osoby musia byť o spracúvaní osobných údajov systémom AI informované v súlade s čl. 13 a 14 GDPR; obec na tento účel aktualizuje príslušné informačné povinnosti.

(4) Fyzická osoba má právo na to, aby sa na ňu nevzťahovalo rozhodnutie založené výlučne na automatizovanom spracúvaní podľa čl. 22 GDPR; obec zabezpečí, aby rozhodnutia s právnymi alebo obdobne významnými účinkami vždy prijímala oprávnená úradná osoba.

Čl. 7

Transparentnosť a označovanie výstupov AI

(1) Ak obec zverejňuje text vytvorený alebo podstatne upravený systémom AI, ktorého účelom je informovať verejnosť o veciach verejného záujmu (najmä oznamy, tlačové správy a informácie o činnosti obce), a tento text neprešiel ľudskou redakčnou kontrolou so zodpovednosťou za jeho obsah, musí byť zreteľne označený ako obsah vytvorený umelou inteligenciou (čl. 50 aktu o AI). Ak text prešiel riadnou ľudskou kontrolou a obec za jeho obsah zodpovedá, označenie sa nevyžaduje; obec však môže v tomto prípade označenie uviesť dobrovoľne.

(2) Obrazový, zvukový alebo audiovizuálny obsah vytvorený alebo manipulovaný AI, ktorý sa podobá skutočným osobám, miestam alebo udalostiam a mohol by sa javiť ako pravý (deepfake), musí byť pri zverejnení zreteľne označený ako umelo vytvorený alebo manipulovaný.

(3) Ak obec prevádzkuje chatbota alebo iný systém AI určený na priamu interakciu s verejnosťou (napr. na webovom sídle obce), musí byť fyzická osoba jasne informovaná, že komunikuje so systémom AI, a to najneskôr pri prvej interakcii.

Čl. 8

Vysokorizikové systémy AI

(1) Pred nasadením systému AI obec posúdi, či nejde o vysokorizikový systém AI podľa čl. 6 a prílohy III aktu o AI (čl. 2 písm. d) tejto smernice); posúdenie sa zdokumentuje v evidencii podľa čl. 9 tejto smernice.

(2) Ak obec nasadí vysokorizikový systém AI, ako nasadzujúci subjekt najmä:

a) používa systém v súlade s návodom na použitie poskytovateľa a zabezpečí primeraný ľudský dohľad osobami s potrebnou spôsobilosťou a oprávneniami,

b) zabezpečí, aby vstupné údaje boli relevantné a dostatočne reprezentatívne vzhľadom na zamýšľaný účel systému,

c) uchováva automaticky generované logy systému v rozsahu a po dobu podľa aktu o AI, najmenej šesť mesiacov, ak osobitný predpis neustanovuje inak,

d) ako orgán verejnej moci vykoná pred uvedením systému do používania posúdenie vplyvu na základné práva podľa čl. 27 aktu o AI a splní registračné povinnosti v databáze EÚ,

e) monitoruje prevádzku systému a pri zistení rizika alebo závažného incidentu informuje poskytovateľa a príslušný orgán dohľadu a používanie systému podľa potreby pozastaví,

f) informuje dotknuté fyzické osoby, že sa vo vzťahu k nim používa vysokorizikový systém AI, ak systém prijíma rozhodnutia alebo pomáha pri prijímaní rozhodnutí, ktoré sa ich týkajú.

Čl. 9

Evidencia AI systémov a schvaľovanie nástrojov

(1) Obec vedie evidenciu používaných systémov AI podľa vzoru v prílohe č. 1 tejto smernice. Evidencia obsahuje najmä názov a poskytovateľa systému, účel použitia, kategóriu rizika, informáciu o spracúvaní osobných údajov a určenie zodpovedného zamestnanca.

(2) Návrh na schválenie nového AI nástroja predkladá zamestnanec starostovi obce. Súčasťou schválenia je posúdenie podľa čl. 6 a čl. 8 ods. 1 tejto smernice.

(3) Evidenciu vedie a jej aktuálnosť najmenej raz ročne overuje poverený zamestnanec / zodpovedná osoba].

Čl. 10

Gramotnosť v oblasti AI

(1) Obec zabezpečuje primeranú úroveň gramotnosti zamestnancov v oblasti AI podľa čl. 4 aktu o AI, a to najmä oboznámením s touto smernicou, vstupným poučením nových zamestnancov a periodickým školením zamestnancov, ktorí systémy AI používajú, najmenej raz za 24 mesiacov.

(2) O vykonaných školeniach a poučeniach sa vedie písomný záznam s podpisom zamestnanca.

Čl. 11

Porušenie smernice

(1) Porušenie tejto smernice sa považuje za porušenie pracovnej disciplíny s dôsledkami podľa Zákonníka práce a pracovného poriadku obce.

(2) Zamestnanec, ktorý zistí porušenie tejto smernice alebo bezpečnostný incident súvisiaci s používaním AI (najmä únik osobných údajov do verejného AI nástroja), túto skutočnosť bezodkladne oznámi starostovi obce a zodpovednej osobe; obec postupuje podľa pravidiel pre riešenie porušení ochrany osobných údajov.

Čl. 12

Záverečné ustanovenia

(1) Táto smernica nadobúda účinnosť dňa 25.9.2026.

(2) Zamestnanci budú s touto smernicou preukázateľne oboznámení do 7 dní od nadobudnutia jej účinnosti.

(3) Zmeny a doplnenia tejto smernice sa vykonávajú písomnými číslovanými dodatkami.

Vo Fričovciach, dňa 24.9.2026

.....
PhDr. Ján Mikula, eMBA
starosta obce Fričovce

Príloha č. 1

Evidencia používaných systémov umelej inteligencie

P. č.	Názov systému AI / poskytovateľ	Účel použitia	Kategória rizika	Spracúva osobné údaje? (áno/nie; právny základ)	Zodpovedný zamestnanec	Schválené dňa